

A bécsi világiállításon kitüntetett
szelelő-rosták
(gabona-tisztító gépek)
legézszerűbb új szerkezettel legol-
csóbb árakon kaphatók



Kollerich Pál
gyárában
Budapest IV. aldunaszor 14. sz.

Jó és tartós munkáért jótállás biztosítatik!



SCHULHOF ADOLF

Budapest, országút, Károlykaszárnya 24. ujonnan berendezett nagyszerű

czipőgyári raktárában,

legnagyobb választék nagyban és kicsinyben:

Hölgyeknek:
Comodczipők, fin. éberlásting v. bőrből 1 ft 2.20.
Comodczipők legfin. bőr v. éberlásting, sark-
kal és nagy csokorral 2 ft.
Czugas topán éberlástingből 6" magas szárral
és lakkorral, legfin. faj, 3 ft 80 kr.
Finom bőr czugas topán, 6" magas szárral
lakkorral és erős dupla talppal 4 ft.
Vidéki rendelmények utánvétel mellett gyorsan és pontosan eszközölte nek.

Uraknak:
Comod-czipők finom bőrből 1 ft 30 kr.
Legfin. zergebőr-topán lakk-orrall 4 ft 80 kr
Külföldi borjubőr (vixos) vagy sagrin-bőrből,
erős dupla talppal, legtartósabb faj 5 ft.
Leányok, nők és gyermekek számára minden-
neműben 1 ft 50 krtól 3 frtig.

A FRANKLIN-TÁRSULAT

magyar irodalmi intézet kiadásában Budapesten (egyetem-utca 4-ik szám)
megjelent és minden könyvtárban kapható:

Magyar földadó-kataster.

Az 1875-ik év márczius 30-iki VII-ik alaptörvény s az ezzel kapcsolatban
álló kormányrendeletek, szakműveleti utasítások elméleti s gyakorlati ma-
gyarozatával, számos rovatos táblázat, mintadolgokat s irománypéldákkal
ellátva.

Földadó-katasteri országos, kerületi, megyei bizottságok, becselőbiztosok,
községelöljárók s földbirtokosok használatára.

MÉSZÁROS KÁROLY.

Ára füzve 2 forint.

Reisehandbuch für Ungarn

nebst
geographisch-statistischer Uebersicht und kurzgefasster Geschichte
des Landes.

C. v. KRAYNIK.

Mit einer Eisenbahnkarte von Ungarn und einer Uebersichtskarte der
Central-Karpathen mit den nächsten Voralpen.

Preis gebunden 1 fl. 50 kr.

Kiadja és nyomatja a Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet és könyvnyomda Budapest (egyetem-utca 4-ik szám).

A Franklin-Társulat
magyar irodalmi intézet kiad-
ásában Budapesten (IV. egyetem-
utca 4. sz.) megjelent és minden
könyvtárban kapható:

TARKA KÉPEK
Toldy Istvántól.
A rajzok Jankótól.
Tartalom:
Egy garcon karácsonya.
A mit a nők követelnek.
Az értékezés.
A felolvasás.
A kit házasítanak.
A hollófür és az aranyhaj.
Laikus elmé kérdések a művé-
siet szülőföldén.
Egy félbenmaradt kép története.
Ára képes borítékban füzve
2 forint.

Coca - készítmények
évek során át bebizo-
nyult, gyógyít gyor-
san és sikeresen beteg-
ségeket
a lélekzeti szervek-
nek (I. sz. lapdaes),
az emésztési szervek-
nek (II. sz. lap-
daes és bor),
az idegrendszer és
gyűzőségeket (III. sz. lap-
daes és coca-boraz.)
Egy doboz. áru ára 2 ft.

Kimerítő felvilágosítás in-
gyen s bérmentve a „szere-
csen”-hez címzett gyógytár
által Mainzban. Raktárak Pesten:
Török J., gyógyszer., főraktár
Magyarországra nézve. Temes-
váron: Pecher J., gyógyszer.
Prágában: Fürst József, gyógy-
szer. Bécsben: Haubner Ede an-
gyal-gyógytár, Hof 6., főrak-
tár Ausztriára nézve. 447

A Franklin-Társulat
magyar irodalmi intézet kiad-
ásában Budapesten (IV. egyetem-
utca 4. sz.) megjelent és minden
könyvtárban kapható:

KÁRPÁTHY ZOLTÁN.
REGÉNY.
Irta
JÓKAI MÓR.
Negyedik kiadás.
Veliapapíron nyomtatva, díszkiadás
3 kötet, ára füzve 5 ft.

EPILEPSIE
(nehézkör) levél útján gyó-
gyítatik dr. KILLISCH,
külön. orvos által Drezdán,
Wilhelmplatz 4. sz.
(ezelőtt Berlinben).
Eredmények százként!

A FRANKLIN-TÁRSULAT
magyar irodalmi intézet kiadásában Budapesten (egyetem-utca 4-ik szám) megjelent és minden
könyvtárban kapható:

IGAZSÁGÜGYI RENDELETEK.
A magyar kir. miniszterium által kibocsájtott törvénykezési rendeletek
GYŰJTEMÉNYE.
Betűrendes tartalommal ellátva.
Ügyvédek és bíróságok használatára.
1867—1874. évi folyamok.
Ára kötve 5 forint osztr. ért.

27 kr. Első bécsi 27 kros
bazár fiókja
Budapesten.
Nagy választék:
barogé,
gaze, eorul,
JACONET,
cosmanosi karton,
francia
krettonokból.
Torna és czérna
mosható
szövetből,
uri és gyermek-
ruhákra.

27 kr. Gazdag raktár:
rumburgi és
szilézai vason
knávász,
7/8 chifon,
damasz- és csilló-
törülközőkből,
capke- és monclin-
függönyök,
butor, matracz,
egyruhás és
függöny
csinvarból
(Gradt).

27 kr. Lichtenstern B.
és társa
Budapesten,
kerespesti út 15. sz.
Rókus kórházzal szemkört.

27 kr. Minták és árjegyzék
ingyen és bérmentve.
Rendelmények pontosan
és lelkiismeretesen esz-
közlötnek.

Rugany-gyártmányok.

Vízmentes esőöltönyök. Bő feve,
mindkét oldalán hordható kabát, barna bélszal,
ujjakkal és föföldével, 88" hosszú 7.50, 42"
frt. 3.—, 46" frt. 8.80, 58" frt. 9.50, 64" frt. 10.50.
Erős fekete kocsizó-köpeny, ujjakkal és fejfé-
ldével 46" frt. 12.—, 50" frt. 13.50, 54" frt. 15.—
Elegans fehér és világos kékű
gyöngyök és köpenyek 15 frtől 30 frtig.
Dupla utcai felöltők frt. 24—30, fe-
kete FÜ-KABÁTOK frt. 6.80—8.50.
Lovagias lábzártyók párja frt. 3.50, com-
bolni való rugany kamascshik párja frt. 3.80—4 frt.
Mau és fia legjobbaknak bizonyult londoni
gyermekszoptató szilkei, eredeti doboz-
ban kérésre frt. 1.—
Vízmentes rugany ágybeté-
tek gyermekek és betegok szá-
mára, nagyságuk szerint 90 kr., frt. 1.50,
1.80, 2.25, 3.—, 3.75.
Anyatejfedők 85 kr., 2 frt 20 kr.
Körtealán, nagyobb álló-
vet- és anyatej-fedők 5 ft.
nagyságban, 1 ft. 40, 2.75, 3 ft. 75, 4.50.
Haj alánk kis sebfeccenkendők 40, 75, 9 kr.
Szántatású állóvet (Clystier) fe-
kendők frt. 2.50, 4.—, 4.75.
Légtől töltött rugany-párnák, fe-
párnák frt. 4.50—8 frt g. gömbölyű és szögletes ál-
párnák frt. 2.75—8 frt g. nyakborsók, püdetek stb.
Vízle- edények, yize orecipitensek
hővezényesekben szemeköl számára, a gyűző-
bűzeli eszközök, igen kedvelt és ezélszerű
gany-játékok, mint csörgök, babák, bókörök
madarak stb. Minden nagyságu rugany-indeák
és sok egyéb tárgyak, melyekről szívesen szolgálnak részletes ár-
jegyzékünkkel.

KERTÉSZ és EISERT Budapest, Dorottya- utca 2.
Írásbeli megbízások utánvétel mellett gyorsan eszközöltetnek.

KÖLCSÖN.
TÖVÖLGYI TITUSZ irodája
BUDAPESTEN,
ország-út 15. sz. (Zrínyi-épület).
Földbirtokokra kölcsönöket szerez, de csak bank-
ból és törlesztésre.
Az iroda egy év alatt számos kölcsönkérőnek esz-
közlött pénzt, pontosan, jutányosan, rövid idő alatt.
Katona-elbocsátást, szabadságoldást, vagy nősülési
engedélyt eszközöl emberséges díjért.
Ez ügyekben hozzá intézett tudakozó levelekre 1
forintért válaszol.



Budapest, augusztus 1-jén 1875.

31-dik szám. ELŐFIZETÉSI FÖLTÉTELEK: a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 12 ft., félévre 6 ft. XXII. évfolyam.
Csupán a Vasárnapi Ujság: Egész évre 8 ft., félévre 4 ft. Csupán a Politikai Ujdonságok: Egész évre 6 ft., félévre 3 ft.

HIRDETÉSEK DÍJA: Egy hatszor hasábozott petit sor, vagy annak helye egyszeri ígtatásnál 15 krajczár; többszöri ígtatásnál 10 krajczár. Bélyegdíj külön minden ígtatás után 30 krajczár.
Kiadó-hivatalunk számára hirdetésményeket elfogad Bécsben: Haasenstein és Vogler Wallfischgasse Nr. 10, Mosse R. Sellenstükte Nr. 2 és Oppelik A. Wollzeile Nr. 22.

MÁTRAY GÁBOR.
1797—1875.

Ismét egy nagyérdemű veteránt kísé-
rünk a temetőbe. Hosszu és mun-
kásságteljes pályája fáradoalmi után
alig kezdette élvezni a jól megszo-
gált nyugalmat, midőn az örök nyugalom borult
reá. Azt kell hinnünk, hogy a megsokott
munkakörből való kilépés az élet föltétel-
től fosztja meg azt, a ki éltető elemét a
folytonos munkásságban találta, s a nélkül
nem is lehet el.

Mátray (családi nevén Rotkrepf)
Gábor, a muzeumi-, vagy Széchenyi orszá-
gos könyvtár nyugalmazott öre, 1797-ben
novemb. 23-án született Nagy-Kátán, Pest-
megye Cserhát vidékének kis mezővárosá-
ban, hol atyja tanítóí hivatalt viselt. Mikor
fia hét éves volt (1804), Pesten nyervén
tanítóí alkalmazást, ide költözött át család-
jával s Gábor is itt nevelkedett. Apja,
német neve daczára, magyar érzelmű volt
s fiát is magyarnak nevelte. Zenetehetsé-
gének már 6 éves korában jeleit adta; 11
éves korában már magyar nótát irt négyes
vonó hangszerre. A szép tehetségű fiu a
gymnáziumi tanfolyam végeztével a jogi
pályára lépett s 1817-ben végezte az egye-
temen a jogi tanfolyamot. De a helyett,
hogy ügyvédi gyakorlatra lépett volna,
engedett atyjától örökölt hajlamának s
előbb — már jogászsága utolsó évtől
kezdve — a b. Prónay, utóbb a gróf Szé-
chenyi háznál nevelősködött. Ez utóbbi
állomásán Bécsben töltött néhány évet, s a
német fővárosban módja nyílt magát több
oldaluan kiképezni, s különösen művészi
hajlamainak bő táplálékot találni. Az ének-
és zene-elméletben nem közönséges képzett-
séget szerzett, s ezt később gyakorlatilag is
hasznosította, különösen a pesti zene-kon-
servatoriumnál, melynek alapításában s
vezetése körül a legtöbb érdeme neki volt.
Bécsben lakása alatt elkezdé már tényleg
művelni a magyar zeneirodalom akkor még
fölte parlag terét, s 1827-től 1830-ig:
„Hunnia, Pannonia és Flóra“ czimek alatt
10 füzet hangjegyet bocsátott közre; és egy
füzet magyar dalt, „Magyar Dallos“ czim
alatt.

akkor csak vidéki színészetről szóló tudó-
sításoknak, s ezáltal a szini kritika uttó-
jévé vált, melyet később az „Athenaeum“
és „Figyelmező“ korában Vörösmarty és
Bajza oly nagy virágzásra s oly nagy fon-
tosságra emeltek. A „Homművész“ tudó-
sításai s állandó rovata tetemesen hatott a
nemzeti színművészet öntudatos fejlődésére.
A „Regelő“ is a maga korához s az akkori
irodalmi erőkhöz képest kelleg megfelelt
feladatának s becsülettel megállotta helyét,
míg azt a Bajzáék Athenaeumának s a
Vahot és Erdélyi Regelőjének adhatta át.
Az ikerlap, egészen 1840-ig, mikor meg-



MÁTRAY GÁBOR.

1830-ban Pestre tette át állandó lakását.
Két év alatt letette ügyvédi vizsgáit s meg-
kapta oklevelét, melylyel azonban később
is keveset élt. A helyett inkább az iroda-

szünet, bátor előharcosa maradt a nemzeti irodalom, zene és művészeti érdekeinek. Akkori irodalmi és művészeti viszonyaink hű és még ma is tanulságos képét nyújtja az, s az irodalom történetírója nem nélkülözheti e közlényt, mely míg szerkesztőjének anyagi hasznót nem nyújtott, tetemes hasznót tett a közművelődés ügyének nemcsak szellemileg, hanem anyagilag is, az általa eszközölt tetemes gyűjtések által, melyek közül elég lesz csak az akkoriban épült nemzeti színházra való gyűjtéseket megemlíteni.

Mátrayt a m. tud. akadémia már 1833-ban lev. tagjává választotta, s így ő halálakor az akadémia legrégibb tagjai egyike volt. Midőn a nemzeti színház 1837-ben megnyitott, Pestmegyei színházi választmány a színház zenei igazgatóságával tisztelte meg. Előbb már a csekély anyagi erővel, de nagy buzgósággal megindított „Budapesti hangász-egyesület“ titkárává választatván, addig sürgette az énekiskola felállítását, s lapokban és társadalmi uton annyira buzditott és izgatott mellette, hogy az végre 1840 elején megnyitott, s csakhamar rendes konzervatóriummal nőtte ki magát. Ez intézet igazgatójává is Mátray választották, s ő föladatának mind végig erényes buzgalommal felelt meg, sőt az ötvenes években egy ujszakosztálytal, a szavaltival bővítve meg az intézetet, annak tanári székét is elvállalta s nagy buzgalommal és szép sikerrel töltötte be. E téren irodalmilag is kívánván használni, kiadta „Szavaltási kézikönyvét“, mely a maga nemében uttóráig s eddig csaknem egyedüli munkának mondható irodalmunkban.

A halhatatlan gróf Széchenyi Ferencz által még a század elején alapított muzeum gyűjteményei ideiglenesen a Ludoviceum épületében helyezve. De elkészültével a nemzeti muzeum mostani palotája az ország-ut és Sándor-utca sarkán, megkezdődhetett a gyűjtemények rendezése és átköltöztetése is. Mátraynak itt is a munka és az érdem orozslánrésze jutott. József főherczeg nádor által, ki e nemzeti intézet ügyeiért a legélelkebben érdeklődött, Mátrayt bizott meg időnként az egyes gyűjtemények lajstromozásával és rendezésével; a mellett a muzeumi igazgatóság titkári teendőit is vitte, s Horváth István mellett a könyvtár segédőre volt. Részint e hivatalában szerzett érdemei, részint a Széchenyi családdal régi összeköttetése, őt jelölték ki a Horváth István utódául, s 1846-ban a nádor által a Széchenyi országos könyvtár rendes könyvtárnokává neveztetett ki. Még azon évben adta ki, a nádor megbízásából, a muzeumbeli Pyker-képtár leírását (catalogue raisonné), az első e nemű munkát irodalmunkban. Már az ő felügyelete alatt (s csak egyetlenegy könyvtár-szolga segítségével!) szállították át a Széchenyi-könyvtár a muzeum épületébe, gyarapodva időközben tetemes gyűjteményekkel, minők a Jankovich-féle könyv-és kézirattár, a Horváth István, Kéler, Vuchetich-, Gallovich-, Bacsányi-, Bory-, stb. gyűjtemények, melyek most mind azon — a maga nemében egyetlen — magyar (hungarika) könyvtárban vannak egyesítve, melynek végleges rendezése, lajstromozása és felállítására csak most fejeztetett be, a miben Mátraynak mind nagy érdeme van.

E sok munkát és fáradságot igénylő teendői mellett sem feledkezett meg a zene-

és énekművészet iránti régi hajlamáról. 1852-ben megindította a „Magyar népdalok egyetemes gyűjteményét“, melyből több füzet jelent meg, de Mátray gazdag gyűjteményének még nagyobb része maradt kiadatlanul. — Nagy érdemet szerzett Tinnódi Sebestyén, az utolsó magyar hegedős, történeti énekeinek fölélesztésével, melyeknek zene-írását megfejtenie sikerült, s melyeknek e gypár nyilvános előadásával rendkívüli érdekeltséget ébresztett a régi magyar zene kincsei iránt.

Befejeztetvén 1874-ben a muzeumi könyvtár rendezése, Mátray Gábor megérdemelt nyugalomba bocsátott. De az a kis rekeszték, melyet a könyvtár előtermében elfoglalt s hol évtizedeken át dolgozott, az az ő életfeltétele volt. S midőn onnan kilépett: a széles és tág világi életet csakhamar egy még szűkebb rekesztékkel kellett fölcserélnie. Nyugalmi állapotának f. hó 19-én az örök nyugalom kezdete vetett véget. Benne egy ma már feledésbe merülő korszak egyik legérdemesebb munkása szállt a sírba! —á—r—

A feltámadás.

I.

Hirdetve a feltámadásról
Vigasztaló beszédek,
Könyben förödni láttam olykor
Hívém közt nem egy szemet.

Mért sirtak ők? Halottjaiknak
Emléke lengte volt körül;
Az élet képe, mit kihoztak
Szavaim a sírok közül.

Ott volt a lányka fényes arca,
Kigyulva még szerelmeden,
És győzve már a síri harcban
Az örök hűség képiében.

Ott volt, kibén vesztéd világod,
Házad, családod angyala;
Hű nőd, feled, a szent, az áldott,
Ott volt, — rád intve mosolya.

Ott volt apád, te gyöngye gyermek,
A lángszívű, erős karu;
Mutatva még könyves szemeknek:
Hogy' — s hol terem a koszoru?

Ott volt, ki megmosott könyvével,
Te árva szűz, édes anyád;
Zokogva most veled s kezével
— Mit más nem, — fitylat téve rád.

Ott volt esengő, vidám szavával
A kis fia, a kis leány;
A rengő bölcső, angyalával,
Eged' mutatva mosolyán.

Ott voltak ők is, az enyémei;
Az én megtört szívű Marim, —
(Ah! halva tartom csak enyémei!)
Két gyermekemmel karjain...

És sirtam én is; könyben égve
Fordult szemem az ég felé,
Hol három angyal, újra élve,
Imám, szavam helyeselé...

De hát való ez? — most magamban
Visszadöbbenve kérdezem.
Mire kel újra, hogyha ugy van,
E mostani, rab-életem?

Te nő, ki esővel lánczra vertél,
És most kacagasz gyötrelmemen,
Ha nyugoton te is letintél,
Fölkelsz-e te is keleten?

És átkod érdes, szörnyű hangja,
Mely itt elűzi nyugtomat,
Ott is beér, hogy megzavarja
Világ-felejtő álmatom?

S gyűlöleted, mely összezúzott,
Tart ott is, — oh te szivtelen?
S lelked, mely sátni vérbe' forrott
Üldözni fog-e végtelen?...

Feltámadás! — oh, égi eszme!
De miattad megtagadom;
Csakhogy te légy örökre veszte,
Hadd veszszem minden angyalom!

II.

Az öröklőthez annyi szállal
Volt kötvem már szegény szívem;
De hogy hitemet megtagadtam,
Széttépve mindaz, s elszakadtan
Bolyongok még a földiven.

Éltem mint bomlott óra-inga
Nincs egybekövem semmivel;
Nincs mit keresnem fenn az égben,
Nincs mire várnom ama Végben,
Mit kedvesim sírja jelel.

Legyen örökre veszte minden!
Az ég, a föld, a csillagok!
S te három angyal, estelenként,
Sírhalmodig rejsd el az ösvényt,
Nem támad fel, a ki halott!

Ne várj, Mari, dobd el szerelmed!
A semmisség vak éjiben;
Boldogtalanságunkra, melyet
Szívünkre mért a földi végzet,
Ott van vigasz, a semmiben.

Éltem reményi, szép leányom,
S te lángszívű, okos fiam,
Kik karomon elszedendve
Mentetek örök éjeteke,
Hol hit, remény, minden kihál: —

Ne várjatok ti sem; a csók, ah,
Melylyel lezártam ajkátok,
Az volt a végső, az utolsó,
S mellettek majd egy koporsó
Lesz még, — de még se várjatok!

Nincs semmi, semmi; szótszakadt már
Bennem az érzés, gondolat,
Mely ápolat síroktokra szálla
És hamvatok felett megállva
Fölkeresett a föld alatt.

Nincs semmi, semmi; álmaimban
Sugárba' fördött arcotok
Hiába száll, hiába, vissza,
Mert tagadásom elriasztja, —
Ne jöjjetek, ne várjatok!...

De ugy van-e? — Ismét magamban
Szent lángra gyúlva, kérdezem.
Szívünknek égi szép világa,
Elvész az is a pusztaságba,
Hol a halál a Végtelen?

S a szerelem lágy, zöngé hangját
Suttogni, szólni édesen,
Elringató, kéjes danául,
Szép kedvesemnek ajakául
Nem hallanám már sohasem?

S szívem, mely a sötét világtól,
Hol szeretet nincs, elriad,
Végkép' ki van tagadva onnan,
Hol gyermekemnek szive dobban,
S a hol velük, Marim, te vagy?

Ah! — ugy-e? — Könyv csordul szememből,
S e könyben felesillan hitem;
Oszlik, derül lelkem borúja,
És látalak, oh, s esőkollak újra,
Hű kedvesem s két gyermekem!

Feltámadás, — ah, égi eszme,
Ismét szívemre ölelem.
Szállj, gyűlölet, az örök éjbe,
S maradjon fenn, örökre élve,
A szeretet, s a szerelem!

Fejes István.

Laptye de kapra.

Elbeszélés.

VARGA JÁNOS-tól.

(Vége.)

Még a legény nem is járt az akornál,
mikor a Szida beköszöntött a pitarba. Dalolgot az uton, s a nóttája vége egész a ház elé ért, ott hagyta el a küszöbön. Rá néztem, elnevettem magamat. Arra gondoltam, hogy milyen bolond az a Vaszil,

ihol még engem is elbolondított. Pedig ez a szegény lány, — a ki dalolva tér haza, — bizony nem érdemi meg a gyanut.

No de megígértém neki, hát csak hadd főzze meg a Szida a vacsorát.

— De vigan vagy Szida, — szóltam hozzá kötődve.

— Hát mikor voltam én szomorú, bábi?

— No csak ugy mondom. Bizonyosan

Vaszil mondott valami bolondságot. Hol találkoztatok?

— A Vaszillal, — a Vaszillal? — hát

— az uton.

Olyan bátoratlanul mondta ezt. De hát nekem most az járt a fejemben, hogy a lányt a tűzhelynél hagyjam.

— No jó, hogy itt vagy, — szóltam aztán. — épen a pinczébe akartam menni. A tárkonyos össze van aprítva, főzd meg. De jó legyen hallod, mert az a te Vaszilod kedvencz étele.

Mondom uram, már magam is egész ki voltam véve sodromból, világosan láttam, hogy a lány egyszerre elvörösödött, aztán elfehéredett, de mégis ugy tett, mintha nem bálná, akár én, akár ő marad a konyhában.

— Eridj csak bábi, ugy megfőzöm, tudom nem etél még olyat.

Aztán nekítürközött a főzésnek, én pedig a pince helyett lementem a forrásra egy kanta vizért, aztán ott leültem egy kőre, s egyéb dolgom se volt, minthogy bámuljam, a mint a nagyképi hold után egyenként szaladtak föl a szép fényesen ragyogó csillagok.

Ott néztem őket sokáig s mikor visszaczammogtam a tanyára, már Vaszil is megjött. A tárkonyos kinn gőzölgött itt az udvar közepén, az a nagy kőábla volt az asztal, a körülült az öreg pakurár, meg a két szerelmes bolond. Volt nevetés, meg jókedv, mintha vesztüket érezték volna. Még rám is elragadt a jókedv, pedig előbb megszántam őket, mert péntek este volt. A ki pedig pénteken nevet, az vasárnap kesereg.

Jól kinevettek érte, a nevetés aztán megnyugtatót, csak hébe-korba intettem a szememmel annak a bolondos legénynek, a ki megértette s ugy nevetett mint a bolond.

Dicsérte az ételt két oldalról, hogy majd lement a bőr a könyökéről. Olyat még a szent Mikulás püspök se eszik a mennyországban, pedig azé minden jónak a legjava.

A vén pakurárnak könnybe lábadt a szeme örömeiben, a mint a mellette turbékoló bolondos gyerekekre nézett. Milyen élet lesz még itt, ezen az istentől áldott, embertől elhagyott boldog vidéken.

Tréfálódzott, hogy a brinza-gyúró tek-nőt félre kell tennünk, arra szép dolog vár, ha az isteni jószág ősz fejét megáldja, még gyereket akar ringatni benne.

A gönczölszekér ruddal fordult lefelé, mikor a nagy vigasságnak vége szakadt. Vaszil dalolgotva indult föl az akornál, aztán a nóttát furulyaszóra váltotta s olyan keservesen elnyakgatta boldogságában azt a száraz fát, hogy még az akortól is ide hallott a kesergése. Így szokta ez a mi fajtánk is, — olyan szomorú nóttán vigadozik, hogy az ember azt hinné a nóttája után, apját anyját siratja.

Azért nem is sejtettem, hogy az a bol-dogtalan legény, mit siratott igazában — azzal a keserves furulyaszóval.

Zokogással se sirathatta volna jobban.

VI.

Nálunk a nap négy órakor kel, kettő után már hajnalodik. Nyenkor esik a harmat, napkelet felé az égálya meghasad s piros színe világít előre. Három órakor kezdődik a reggelünk, a keeske harmathulláskor legjobban leadja a tejet.

Vaszil a fejést végig szokta várni s míg a kis pásztorgyerek elindul a kis mokánynyal, a ki a tejet puttonyban czipeli, — azalatt a legény tesz-vesz az akol körül, rendet csinál, átszámolja a gidákat s a puttonyos ló már idele van a teherrel, mikorra a legény is leér.

Akkorra teli kézen a rocska is az urfi számára, s ott az ablakpárkányon egy bögre tej, meg egy karaj czipó Vaszil számára.

Ne vedd rossz néven uram, hogy így elmondom az egészet, de hát ez volt a rend egyik nap, mint a másik.

Azon a reggelen is így volt, a melyik tegnapi ránk virradt. A lány oda készítette az ablakba a tejet, egy rocskával Vaszilnak, egygyel az urfiának.

Vaszil nem sokat válogatta a rocskát, egyik is kecsketej, a másik is az, az egyikét fenékiig fölhajította, aztán fölvetette a másikat s elindult vele a vadász-tanya felé.

Jókedvvel haladt lefelé s még a völgyből is visszahallatszott jókedvi fityűrészése.

A lány a kunyhó sarkához dülve, ugy nézett le utána, nézett hosszan, míg a legény az erdőszélen befordult. Azután elindult a legény után, sietve. Majd megállt, ijedten tekintett vissza. Nem tudta mi tévő legyen, menne is, s a közben olyan nagyokat sóhajtott, hogy nyögésnek is beillt.

Uram isten, mondok magamban, mi lelte ezt a lányt, mintha az eszit járná.

Szólok neki: mi lelte? — Arra nevetni kezd s az öklivel törli a szemét.

— Mi lelt már, hisz ugy kapkods, mint egy félkegyelmű. Mit sirsz?

— Hisz én nem sírok.

— Hisz ökölled turkálod a szemedet.

— Bele esett valami.

— Hazudsz, mert tagadod, mi lelt téged?

— Ugyan ne bánt már bábi, hiszen látod, hogy nevetek. Ugyan mi lehetne?!

— No csak vigyázz, hogy török kedved ne kerekedjék.

— No bizony, — azt veti nagykönynyen, — nem tudnám mitől?!

De furesza volt ez a jó kedv, de maga a lány is nagyon. Tízféle dologba is bele fogott, meg abba hagyta, járt-kelt nyugtalanul s kerítte a két szememet. Legtöbbet járt az ablak körül, kétszer is elment s jól megnézte az üres rocskát. Aztán hirtelen széttékkintett, s mikor engem látott, megint odább ödögött a kunyhósarok felé.

Vajjon mit akar ez a lány? — gondoltam magamban, mert hogy nagyon akar valamit, azt már csak a világtalan nem látja. No jó! gondolom, majd a pinczébe megyek, aztán onnét kileslek.

Ugyis cselekedtem, az ajtóhasadákon lestem rá.

Szida egy keveset söpört, de nem igen volt ott a gondja. Félre-félretekintett s mikor egyedül látta magát, oda futott az ablakhoz s beletekintett a rocskába. A képe egyszerre elfehéredett, a keze ugy reszkedett, mintha az az edény száz mázsa

volna. Két kézre kapta s beleszagult az edénybe. Arra csak megtántorodott s elejtette a bögrét. Azután két kezével a fejéhez kapott, azután a szívéhez, ruháját megtepte, mint egy eszelős, oda futott a kunyhósarokhoz s tágra nyitl szemével majd elnyelte a völgyet. Nézett szét rémülve s kezeit kinosan tördelte. Egyszerre mintha meglátna valakit, két kezével is segítve hangjának, elsikoltá magát:

— Vaszil, Vaszil megállj! Azzal futni kezdett az uton lefelé, kibomlott haja, megtepett ruhája lobogott utána.

Kifutottam a pinczéből s kővé medredve néztem a rohanó leány után.

— Oh uram egy isten! mi lelte azt a lányt?! Mint egy eszétől szabadult futott lefelé, — ágbogas cserjéken, árkokon keresztül, nem válogatva csapást, előre, előre. Messziről egy tisztásban egy pillanatra föl-tünt Vaszil alakja a vadászlak előtt, vele szemben az öreg jáger, meg az urfi.

Nem tudtam, mit csináljak? az öreg pakurár fönn volt az akornál, magam, mint egy bolond álltam tanács nélkül. Mégse maradhattam nyugton. Valami ködment kerittem a nyakamba s öreg esontjaimmal bicegtem lefelé a lány után.

Oh jaj uram! mért is láttam én azt, a mi ezután történt. Épen egy csuesra értem. Elöttem kinyilt az egész vidék. Megláttam a futó leányt, de láttam a legényt is, a ki a jágerutya felől szaladt.

Az utolsó ítélet nem lehet borzasztóbb, mint az a találkozás. Mikor a lány megpillantotta Vaszil, lábait megrokkantak, térdre esett. Egy szót se szólott, csak rémülve, reszkette nézett föl a legény megvadult arcába. Mint bűnös kigyó nézhetne a büntető isten szemé kölé.

A legény megállt előtte s elkezdett nevetni. Csengett az erdő nevetésétől. Azután vállon ragadta a leányt és fölemelte a földről.

— Eridj! várnak rád! Két karja ölelésre van tárva; szeméi, ajkai nevetnek s csak a te nevedet kiáltja. Eridj, eridj, te kigyó. Nem taposom szét a fejedet, — csak a szivedet. A mit nekem vetettél, abba a törbe magad estél. Eridj, eridj, nézd meg, milyen hatása van a kunkulicza levélnek!

A lány egyszerre kiszakajtá magát Vaszil kezéből, ordítani kezdett mint egy vadállat s elkezdett futni, futni hegynek föl, hegynek le, árkon-bokron keresztül, a Draku Válen keresztül föl a Piatra Lupu legtetejébe. Ott megállt, visszafordult, egyszerre befogta két kezével arcát... de én többet nem láttam, szívembe nyilalt, végig terültem a földön.

Mondjam-e tovább drága me?! — a többit már ugy is tudhatod.

Az az álom, a mit a Vaszil nekem elbeszél, nem volt álom. A lány megfőzte a kunkuliczát, de más itta meg, — nem az, a kinek szánta. Az átok arra hullott, a ki a levegőbe hajtotta. Egy kis óra mulva kitört az urfi a bolondulás. Rugott, harapott, tört, zuzott. Az öreg jáger majd megöszült ijedében s ugy könnyezett, mint egy szopós gyerek, mikor a földesurat megkötöztette, a ki már a saját husát szakgatta le vállairól.

Vaszil eltűnt a vidékről. Senki se tudta hová. De eltűnt a lány holttete is. Csak a piros vére maradt a sziklákon, a patak fenekén, a hová az egek magasságából levette magát.

Az öreg pakurának elég volt a vére is! az már azt se látta. Vén kérges szive, mint a korhadt fa béle, az első villámütésre kiégett, — elfásult, meghalt, csak hogy még vagy két esztendeig mozgott, vitte naponként fogyó öreg csontjait szikláról sziklára, mint a ki sírból jár haza.

Kereste a lányát.
Soha se találta meg.

iszapolva, rá fogták hát, hogy azok a csontok is valami emberi fájdalmat érezhettek egykor. Sirt ástak a régi mellé s abba hányták a ködment, a koponyát, meg a lábszárcsontokat, leszurtak fejfául egy égerfa galyat, az ott kihajtott s ha arra visz utatok, maig megismeritek a kettős sirt az égerfával, mely csodák csodája, — törül két szarát hajtott.

ért; vöröses márványomladékok szakíták meg az erdőt s a szakadáson túl égerfás következett.

Vezetőnkert kérdeztem a kettős sir után. Egyenest oda vezetett.

Ugy volt, mint az öreg asszony beszélte. Egy törül két égerszál hajtott s a kettő közül egy száraz ágas kandikált elő; karja letörtött, de a rongy, a mivel a pri-



TÖRÖK CSENDŐR (ZAPTIE).

Nagy sokára egyszer a pásztorok farkast kergettek s nagyon bemélyedtek az erdőben. Farkast ugyan nem fogtak, de egy földomlás szélén találtak egy sirt, magas keresztel, összekötve ronggyal, a siron keresztül meg egy szétszakgatott pásztor ködment, körül egy pár csontdarabot. Medvecsontnak is nézhették volna. De egy emberi koponya volt a vízmosásba

Hogy az isten mentse meg még a ponnyát is — az ilyen kecsketeg kurától!

Másnap ott hagytuk a tanyát s két-három hegygerinczet megmászva, a vulkán felé iparkodtunk.

A rengeteg fenyves egyszerre véget

mitív kereszt készült, még lengett a karok nélkül maradt oszlopon.

Társaim nevetve haladtak el a kettős sir mellett, de én a pár szóval följegyzett történet után naplómba egy kis vázlatot rögtönöztem a kettős sirról, melynek kettős égerét és szomorú történetét soha el nem felejtem.

A rend- és közbiztonság őrei Törökországban.

Keletnek képe sokban elütő nyugatétól. Ott még ma is olyan intézmények vannak életben, melyek nyugaton már több század előtt eltűntek s helyesebb és megfelelőbb intézményeknek engedték át a tért. Sajátságos és jellemző az utazás keleten ma is, majdnem olyanak mondható az ott, hol a vasut érintetlenül hagyta a talajt, mint volt hajdan a patriárkák idejében.

Eltekintve az ázsiai Törökországban uralkodó karaván utazástól, melynek sok eredeti, de mindenesetre legtöbb kellemetlen oldala van, az európai Törökországban divatozó utazás is igen sok sajátosság vonással bír.

Pár év előtt Bolgáriának és Ruméliának egy nagy részét beutazván s hónapokon át lakván e vidékeken, elég alkalmam volt ez utazásnak jó és legkivált minden rossz oldalával megismerkedni.

Bolgáriának lakói nagyjából bolgárok levén, s e nép a szláv agitatorok által pénzzel és ígérettel felbujtogatva, a jobb jövő reményében sokan már előre feloldják magukat a török hatalom iránt kötelese engedelmesség alól, s a szabadság ügyének apostolai és mátyarjainak, kilépnek a társadalom kötelékeiből s könnyű és kalendos életre adják magukat. A rablóknak szerfeletti nagy számát csakugyan a zavargók és békétlenek nevelik, kik a hatalommal dacolva Balkán rengetegekbe veszik be magukat, s onnan üzük garázdálkodásaikat. Kenyerük a rablás, utonállás és vérengzés; zsákmányukat leginkább hegyek, völgytorkolatok rejtekeiből támadják meg, úgy hogy az áldozat csak ritkán látja meg azt, ki vagyona és élete ellen tör. Mert a bolgárnak gyávaság és vadság a jellemvonása.

Az utazók, kik európai Törökországban utazni kénytelenek, gyakran ki vannak téve ilyen támadásoknak. Ezeknek megátlására, vagy leg alább visszaverésére, s hogy a közbiztonságot és rendet országában fenntarthassa, a török kormány erőlyes intézkedésekről volt kénytelen gondoskodni. Az a szigor, a rögtönítelő-bírószék fölállítására, mely által Midhát pasa, Bolgáriának volt kormányzója, e mindinkább növekedő bajt orvosolni akarta és részben orvosolta is, sikeresnek bizonyult; különben minden közlekedést és érintkezést félbe kell vala szakítani e tartományokkal. Hogy erőlye sokszor tulságos szigorral alkalmazta a büntetést, midőn többször százával akasztatta föl az elfogott lázongókat, kik a hegyekbe vették magukat és onnan üldözték a védtelen utasokat, — annak eredménye lett az, hogy Bolgáriában azóta sokkal gyérebbek lettek a rablók és utonállók garázdálkodásai.

Azért ma is óvatosan, nagy elővigyázattal kell utazni Bolgáriában és Albániában. A közbiztonság- és rendnek fenntartói és őrei a zaptiek vagyis csendőrök, kiknek egyik hatalmas példánya képkönyvön látható. A zaptiek jellemzésül következöket kell elmondanunk. Ok mint legfőbb hatóságuk, a rendőrtiszter (zap-

olyforma minősítvényvel bírnak, mint a mi megyénk pandurjai. Minden járásnak zaptieket a kaimmakam alatt állanak, ki velük és felettük rendelkezik. E zaptiek az egész európai Törökországban elszórván mindenütt találhatók. Ör házaik (karakol) jobbára a helységeken kívül s leginkább ott vannak elhelyezve, hol a közbiztonság leginkább van veszélyeztetve. Erdős, hegyes, völgytorkolatos és veszélyesebb helyeken majd minden kétóránnyira vannak karakolok, melyekben 5—6 zaptie lakik. A karakol feje a büllük-basi, kinek képét egyik rajzunkban szintén bemutatjuk olvasóinknak. Ő a karakolnak korlátlan és felelős ura, az ő hatósága alatt állanak a szomszédos kisebb örházak többi csendőrei is. E csendőrök két-félék: gyalogok (piade) és lovasok (szuari). A karakol rendszeres emeletes épület egy kiálló erkély-féle toronnyal, melyről a vidéket mindenfelé beláthatni. A földszinten van az istálló, hová a csendőrök lovaik kívül az utasok is beköthetik lovaikat.

Midőn valaki bizton akar utazni Törökországban, jól teszi, ha az illető tartomány parancsnokaitól az utlevélén kívül még zaptieket is kér kíséretül. Ezt pedig minden egyes kerület kaimmakamjánál meg kell ujjatni, mert csak az illető kaimmakam levelének előmutatása mellett kap az utazó kíséretül zaptieket. Mi, midőn 1869-ben utaztunk, a szultán fermanjával kopogtatunk be a tartományok pasáinál, s ok rendelték kíséretül számunkra zaptiekat. A karakol parancsnoka a kaimmakam rendelkezésére kirendeli az utas kalauzolására a lovas vagy gyalog zaptiet, ki mindenféle fegyverekkel el van ugyan látva gazdagon, de azért nem nagy szolgálót tehet egy maga, ha tettelegesen támadásra kerül a dolog. —

Mindannak dacára a zaptiek nagy előnyére van az utasnak. Mint kalauz és szolgálatot tevő egyén igen használható, s utunkban sokszor nagy sajnálattal váltunk el némely zaptiétől, ki még szakácsszerepre is vállalkozott. Nekünk felette szükségünk volt a zaptiekre. A bolgárok, nekünk, mint idegeneknek, élelmi szerkeket sokszor pénzért sem akartak adni, s ez esetben a mindenható zaptieknak egy szemhunyorítása elég volt arra, hogy a bolgár egész éléskamráját rendelkezésünkre bocsássa. A zaptie, ki egyik karakoltól kalauzul hozzánk szegődött, csak a szomszéd örházig kísért, ott aztán



A TÖRÖK CSENDŐR-LAKTANYA (KARAKOL) PARANCSNOKA.



MONASZTIR, MACEDONIAI VÁROS.

tie műsiri) alatt állanak s az egyes tartományok (vilajet) parancsnokai alá vannak beosztva. Minden tartománynak egyes kerületeiben az illető járásbíró (kaimmakam) vagy müdir tartozik a kellő számú zaptiek felfogadásáról és ellátásáról gondoskodni. A zaptiek tehát minden kerületben önálló és elkülönített testületet képeznek, s

más váltotta fel, s csak nagy kérés mellett tudtuk kieszközölni, hogy a nagyon megkedvelt és használható zaptiek az egész kerületben velünk maradhassanak. A zaptie saját és lovaik élelmezését mindig az illető utas tartozik fedezni s ezenfelül teteszi szerinti borraivalót ad neki fáradságáért. A karakolok

— Uram, — szólítja meg Cyrust, — ön és társai nemde angolok?

— Nem, — felelt az, — mi amerikaiak vagyunk.

— Ah, — mormogá az ismeretlen, — azt még jobban szeretem.

— S te, barátom? — kérde Cyrust.

— En angol vagyok.

S mintha e néhány szóval már megkönnyebbitette volna szívét, eltávozott. De Harbert mellett menvén el, e kérdést intézte hozzá:

— Mi hónapban vagyunk?

— Novemberben, — felelt Harbert.

— S melyik évben?

— 1866-ban.

— Tizenkét éve, — kiálta föl fájdalmasan az ismeretlen, — tizenkét éve!

Harbert ezeket is elmondá a többieknek.

Valószínű volt, hogy az elhagyatott csakugyan ily hosszú ideig volt a pusztaszigeten s ez magyarázta teljes elbutultságát akkor, mikor feltalálták.

— Hajlandó vagyok azt hinni, — mondá Pencroff, — hogy ez ember nem hajótörött, hanem valamely vétségeért úgy teték ki s hagyták a pusztaszigeten.

— Ne bolygassuk most e kérdést, — szólta Cyrus, — jövőd idő, mikor maga el fog nekünk mondani mindent. Csak várjuk el.

— De e szerint, — jegyzé meg a hírlapíró, — talán e palackban talált levelet nem is írta!

— Ez nagyon valószínű, — felelt Cyrus.

Ez mindenesetre magyarázhatatlan tény volt, ismét egyike azon rejtelmeknek, melyeknek megoldását csak a jövőtől kellett várni. A palackban talált levél a Tábor-sziget fekvésének pontos meghatározása mindenesetre oly tengerészeti ismereteket feltételezett, minőket egy közönséges matrózban vagy más alárendelt egyénben föltenni nem lehetett.

A közelebbi napokban az ismeretlen egy szót sem szólát s kerülte a társaságot. Keményen dolgozott a kertben és földön, alig vett magának pihenési időt; még evés idején sem ment be a lakásba, hanem kiűn költötte el többnyire nyers zöldségekből álló edelét. Éjszakára sem ment be, hanem valamely fa alatt vagy sziklaoduban húzta meg magát.

November 10-kén, este 8 óra tájt, mikor épen besetédett, egyszerre, váratlanul megjelent a verandán együtt ülő társaság közepette. Szemei különös fénytől égtek, s fogai vacogtak valami rendkívüli felindulástól. Egyszerre megszólalt, kitörő indulattal, szakadozott mondatokban.

— Mért vagyok én itt? Mi jögon ragadtatok el szigetetől? Mi közöttök hoztam? Tudjátok-e ki vagyok? miért voltam ott, egyedül? Honnan tudjátok: nem úgy hagytak-e ott engem szándékosan, talán halálra adva, valamely bűn-

mért? Ismeritek-e életemet: nem loptam, nem raboltam, nem gyilkoltam-e?

Végig hallgatták a nélkül, hogy félbeszakították volna. Smith Cyrus, le akarva csöndesíteni s megnyugtatni, hozzá közelített. De az hevesen visszalépett s tiltó mozdulattal szólott:

— Csak egy szót akarok tudni. Szabad vagyok-e?

— Szabad, — felelt a mérnök komolyan. — Hát isten áldjon meg! — kiálta az s futni kezdett mint egy őrült.

Nab, Pencroff, Harbert utána akart szaladni. De Cyrus visszatartoztatta.

— Hagyjátok! — mondá, — majd visszatér magától.

Néhány nap telt el; de az idegen nem tért vissza. Cyrus azonban nem tágitott állításától.

— Ez, — mondá, — utolsó fellázadása ez

még. Pencroff és Nab nagyon ügyesek voltak már az ácmesterségben s a munka gyorsan haladt. Az egész társaság részt vett a munkában, mely e szerint decz. 1-jére szerencsésen be is volt fejezve.

Mivel aznap épen jó szél is fujt, de nem tulerős szélám, azonnal fel is avatták az első szélmalmost a Csöndes-tenger e magános szigetén!

Az idegen azonban mind ez idő alatt sem jelent meg ismét. Spillet és Harbert több ízben bejárták az erdőt, keresve mindenfelé, de nem találva sehol az elveszettet, sem semmi nyomát, Smith Cyrus azért nem szünt meg ismételni:

— Meglátjátok, vissza fog jönni. Miután félig már felfedezte titkát, ellenállhatatlan szükségét fogja érezni, hogy mindent fölfedezzen. Akkor aztán egészen a miénk lesz.

A következők igazolta a Smith Cyrus jóslatát. (Folyt. követték.)

Egyveleg.

— A sassetoti kastély, hol királynéknak ősz elejéig lakni fog, igen regényes hely. A kastély, mely jelenleg Parker ur tulajdona, egy kis parkban áll, mely a nagy parkkal határos. Veres téglából van építve; style XIV. Lajos korából való. Előtte egy virágkert terül el, melyben rózsabokrok és narancsfák pompáznak. Egy kis tornác vezet a kastély előszobájába, mely oszlopokon nyugszik. Falai régi szőnyegutánzatokkal vannak díszítve. Itt-ott nagy fenyőfaszekrények állanak, melyeket az idő már egészen megfekettett. Az előszoba baloldali ajtaja egy tég ebédlőbe vezet, itt minden fenyőfából van készítve. Tetőzete sötétkék színű. A terem padlója fehér és fekete márvánnyal van kirakva. A terem baloldalán egy góthizlésű edénytartó áll, melyet különböző antik s modern edények, bronzművek s egyéb caecebecsék díszítenek. Az előszoba bejárataival szemben egy nagy terem játékszobának van berendezve. Ezt követi a tágas társalgóterem, majd pedig egy szoba, melyben felséges aszsonyunk fog lakni. Ez a leg-egyszerűbb szoba az egész kastélyban. Fehér falait veres kelmével bevont oszloposkák díszítik. De egy kép sincs rajtuk. Az ágy s az ablakok függönyei, valamint az egész butorlat közönséges veres kelméből van készítve. A kandallón egy obelisz óra áll. A kis park bővelkedik utakkban. A kastély ablakaitól el lehet látni

a tengerig. A nagy park, mely a kicsivel szomszédos, a maga nemében pártatlan. Annai a vad benne, hogy néha irtani is kell.

— Vulkan-kitörések Izlandban. Európa ez északnyugoti részén fekvő szigeten közelebb roppant erős vulkanikus kitörések voltak, melyek nagy károkat okoztak. A hamu-és körülbelül 800 négyzetkilométernyi területen hullott, s a földet öt-hat centiméternyi réteggel borította be. A hullott hamu mennyiségét 4000 tonna súlyra teszik s e csapás folytán 5000 ember a legnagyobb nyomor által sújtatik. Összesen 8 kitörés történt; az utolsó ápril 20-án kezdődött, négy napig tartott szakadatlanul, s a Myvatn nevű fensiket lávával borította el. Azon vulkán, melyből a láva legelőször tört ki, Sveinapja mellett emelkedik. A közelben volt dúz tenyészeti vidék láva- és szikladarabokkal van borítva. Izlandban ily borzasztó kitörések nem emlékeznek, s Herculanium és Pompéji eltemettése óta (Kr. u. 75) talán sehol sem volt ily borzasztó tűzhányás.

A marosvásárhelyi vértanuk emlékoszlopa.

Huszonegy éve mult már, hogy Maros-Vásárhely, a székelyek fővárosa, egy szivrázó esemény gyászos színhelye volt. A székely nemzet három jeles fiát felakasztották, csak azért, hogy néhány hadbírónak s néhány katonatisztnak két-három évig tartó roppant költségeése igazolva legyen. 1851-től 1853 végéig egypár száz embert fogdostak össze Erdélyben azon ürügy alatt, hogy összeesküvők, felségcsúrtók; mintha Világosnál és Dévánál nem végződött volna el a szabadságharc, — mintha Pesten a fapácson s az Aradon okt. 6-án kiontott vér és előjött élet nem lett volna elég áldozat a bosszúos dühének megengedezésére, — s mintha minden jóvendő nemzedéknek látnia kellene a vérontást s éreznie a rémkülvét. Mi lesz belőlünk, sohajtottak a polgárok, ha legjobbjaink egy részének mindig a vérpadra kell kerülni!

1852-ben január 24-kére virradólag, az éjféltől reggelig tartó időben, fogták el Török János főiskolai tanárt Maros-Vásárhelyt; Gálfi Mihály földbirtokost Martonoson (Údvarhelyszéken); Horváth Károly háromszéki földbirtokost szintén Maros-Vásárhelyt az említett nap délutánján, mikor egész gyanútan a katonai parancsnoksághoz ment megkérdezni, hogy kedves barátját, Török Jánost miért fogták el? A felelet az volt: Ön is fogoly! Ugyanez napon az osztrák tartományok és Magyarország több városaiban is virágkertet díszítettek.

Még most is hiven emlékszem a rémkülvét e gyászos nappjára, a mint (Maros-Vásárhelyt) kora reggel a főiskola egyik ablakán kipillantva láttam, hogy Török János kedves professzorunk házat valami 50—60 katonára lepte el, aztán halottan, hogy még ezenkívül sok-sok házat lepött meg a katonaság. Az emberek egy része egész nap nem merészt az utcára jönni, a kik jártak- keltek is, ijedten, halványan sulhantak el egymás mellett, a gyermekek, az árvahagyottak, nők, rokonok, barátok, a rémkülvét meglepetésében képzelni sem tudták, mit várjanak.

Dél felé az elfogottakat 15—20 katonára közt a várba szállították. Török tanár sovány testalkatu, magas barna ember volt; fejét mindig fenn hordozva, nyugodt járása ember. Arca szabályos, orra nagy, homloka szögletes, bajsa vékony, szakállja gyér, beszéde kellemes, hangja, modora megnyerő, mindenivel tudott a maga nyelvén beszélni, sokat tanult és tudott is szakmájában a theologiai és egyháztörténelemben; — korábban az általános történelem tanára volt, de nagy eszé embernek vagy államférfiúnak legjobb baráti sem tartották. Általában véve jellemes, kedves, szeretetreméltó s népszerű ember volt, — elmondhatni róla, hogy őt polgártársai szívéből tépték le, midőn elfogták. Csak 45 éves volt ekkor s önértelmet, ugyszólvva büszkén lépett őrei közt s biztatólag s bátorítólagnézett egy-két merész ismerősrre, kik nem rettegtek bizonyos távolban a vár kapujáig kísérni.

Gálfi Mihály tíz évvel volt ifjabb, mint Török. Egyike a legszebb férfiaknak, erőteljes középtermet, arányos tagokkal, aczél izmokkal, nőies pirosságu arc, villogó szemek, világos gesztenyeszínű göndörhaj; kissé büszke járása, nyílt, őszinte szó pirok ajkairól, mely felett kis bajusz a mely alatt tömött szakál diszlett. Ügyvédi diplomával s publicista ismeretekkel bíró, jó nevű székely némes ember volt. Este felé hozták a városba s még csak meg se volt útjódve, szokott jó kedélyét meg ekkor is megtartotta. Horváth Károly volt e három közt a legfiatalabb, jól nevelt, szép modoru, csinos fiatal ember, ki iskoláit csak négy éve, épen az 1848-ik évi tavasszal végezte s akkor a forradalom ártjától elsodortatva, nem akart lemondani a megkezdett tevékenységéről. Talán mindhár-muk között legszélesebb látköre s a legtöbb oldalú ismeretei voltak.

Másnap-harmadnap Nagy-Szebenbe vitték őket, hol néhány hét alatt százakra ment a foglyok száma. — E három embert ott 26 hónapig elcsőtített szobában magánfogságban tartották. Éhezették, sanjagatták, kihallgatásokkal gyötörték a végre megtörték, hogy Török és Gálfi csaknem ismerhetetlenek lettek s Horváthot csak a kinokkal is jobban daczoló ifjúsága tartotta fenn némileg.

1854-ben márczius első napjaiban ugyanazon uton hozták őket vissza Szebenből Maros-

A holt idény.

Fővárosi tárcza.

A régi Róma augurjai mosolyogtak, ha összekérültek egymással a héthalmu város utcáin. Mi budapestiek, a kik idehaza rekedtünk a holt idényben, egymásra ásitozunk, ha ismerősökkel hoz össze a veletlen. Az unalom nehéz kód gyanánt borul a fővárosra. Mintha valamely szerves kóranyag lenne, a melynek belelelegzése elől nem óvhatod meg magadat, míg Budapest határában mozogsz.

A Dante pokla fölé irt mondatot: „Tegyetek le minden reményről, a kik ide beléptek“ — a holt idény tartama alatt föl kellene irni a főváros kapuira is, a mennyiben azokat a szállítmakat, melyek éjjel sorompók gyanánt zárják el a fővárosba vezető utakat, kapuknak lehet nevezni. Az aztán nem tesz semmit, hogy az őrdög sem mindig olyan fekete, minőnek rajzolja, s hogy olykor a holt idényben is van elég élet. Az unalom ilyenkor hagyományos dolog, és az „unatkodás“ szinte kötelességszerű foglalkozás.

Néhány ezer híján, kik tavarepülve boldogabb földre, most hegyi, erdei vagy épen séggel tengeri levegőt szívnak a pesti por és csatornabűz helyett, — háromszázezen vannak oly szreencsétlen flótások, kiket megannyi Prometheus gyanánt idelánczolvá tartanak a viszonyok azon idényben is, melyben a menekülés Budapestről körülbelül önfentartási kötelesség. Nem Jupiter sasai vájnak ugyan csőrök és körmeikkel e modern Prometheusok heibeiben, de a homok és mészsor, melyet tüdejük a léggel elegyítve beszív, s a miasmák, mik ugyanez uton kerülnek szervezetükbe; legalább is oly gonosz s eltávoíthatlan ellenségei, mint a mythosz ama kegyetlen ragadozó madarai.

Nem érdektelen elnézni, hogyan iparkodik megvédeni magát e nagy, Budapesthez lánczolt sokaság, kinzóinak támadásai ellen. A láncz rövidre van eresztve. A ki üdőbb levegőt akar színi, az elzarándokol a városligetbe, a Margitszigetre, a budai hegyek közé. A ki a hőség gyötrelmeit törekedik kevesbiteni, az fölkeresi az uszodák vizükreit és zuhanysait, szájpallásárról fagyalttal, kivázos ugorka levelevé és savanyúvizet borral öblíti le az odatapadt port gyomrába. De minde — különben hasznos és élvezetes — óvó intézkedések kivételére nyolcz tizede a fővárosi lakosságnak csak vasárnap talál időt és pénzt. Már pedig nem nehéz tisztába jönni aziránt, hogy egy a zöldben töltött vasárnap-déután nem hozhatja helyre azt, a mit hetedfél nap bűzhödött levegője és pora vétett a tudónek s az egész szervezetnek.

A holt idény egyáltalán nem lenne oly élettelen, ha — vasárnapok kivételével — nem látnád mindenütt az elhagyottságot, hol máskor hemzsegett a közönség. A városliget nyolcz óra után mintha kihalt volna, oly kevés benne az ember. Régebben nehéz volt üres asztalt találni a nagy vendéglobben s a bimbóházban. Most egy-egy elfoglalt asztal ritkaság, akár a fehér holló. Azelőtt hajótadászatot kellett tartanod a pinczérre s elrohantában megkapni frakkja szárnyát, — ma valamennyi eléd szalad, s más-mást hord szolgálatkészen az asztalra. Tejbe-vajba fűrösztének, hogy előjij máskor is. A bejáratnál álló főpinczér messziről köszön, a hogy közelni lát, utánozhatlan keccsel lóbalva asztalkendőjét a boldogító reményben, hogy betérsz vacsorálni. Végtelen melancholia tükröződik vissza megnyult arcán, a mint tovább menni lát.

„Oh tempora“ — oh lapsos guta, mely zsebeinkbe ütött!

A fővárosi élet alapos megfigyelője előtt egyébiránt nem újság, hogy a nyilvános helyek elhagyottsága soha sem nagyobb, mint a házbérnegyed elefői napokban. A lakbér é négy rettegést elszejek közeledésére a legtöbb ember befogja az erszény nyílását. Ehhez még az a renedelet járul, mely a hatralékos adók lefizetését, zálogolás és árverelés terhe alatt a lakosság hazafini kötelességévé teszi. Hja, de mikor minden notának csak az a refrainje van most nálunk: „magyar fizess!“

A holt idénybe az atletikai klub által rendezett gyalogverseny hozott jóteknőv életkéget a hét elején. Most már aligha fogja valaki állítani merni, hogy Anglián kívül nem teremhet valamire való bajnoka e férfias sportnak. Porzsolt és Bendik bebizonyították, hogy ahhoz, hogy valaki oly meglepő eredményt mutasson



SZÉKELY VÉRTANUK EMLÉKOSZLOPA MAROS-VÁSÁRHELYT.

elvadult természetnek, melyet a bűnbánat már meghatott s mely az újabb magánytól vissza fog borzadni.

E közben folyt a szigeten mindenféle munka, félbeszakítás nélkül. November közepén végeztek a harmadik aratást. Négy ezer mércze kenyérré kellett változtatni. E végre mindenekelőtt malom kellett. Vízők volt, a Mercy folyó egyik esése a legalkalmasab eszközt nyújtotta egy vizi malom felállítására. De mégis abban állapodtak meg, hogy egyszerűbb szerkezetű szélmalmot építenek a fennsík egy magaslatán. Azonnal hozzá is fogták a gerendázat kiméréséhez s faragásához. A malomművet a legegyszerűbbre, de erős alkatura tervezték; a szárnyaknak hasított deszkát vettek, a vitorlákra pedig az egykori léghajó vásznából elég jutott

Vásárhelyre Szomorú utazás volt, mert végén ott állott a három bitófa.

Maros-Vásárhelyt ismét a várba szállították őket, márcz. 9-én pedig a vár udvarán olvasták fel előttük a halálos ítéletet. Bár el voltak változva, hajuk, szakálluk megnőtt, megöszült, öltözetük teljesen el volt hanyagolva, s ők maguk el voltak gyengülve, betegesdedve: mind azáltal Gálfi és Horváth elég lelki erőt tanusítottak e rémes pillanatban; de szegény Török annyira elgyengült, hogy csaknem eszmélet nélkül vitték vissza börtönébe.

Még aznap hozzájuk bocsátották Péterfi József református esperest s Kovács Áron református lelkeszt; Gálfihoz pedig a maros-szent-kerályi unitárius papot.

Márczius 10-kén (1854.) a várostól észak felé egészen földre eső postarétre vitték őket. Horváth biztatta, bátorította Törököt. Gálfi is igyekezett férfiasan s nyugodtan tartani magát, sőt Horváthtal humorosan beszélgetett e nagy órában, — de midőn a város végére érve megpillantották a három fát, elhallgattak s Gálfi könyeket törült szeméből. Jó neje s szép gyermekei juthattak eszébe.

Az első áldozat a fiatal Horváth Károly volt. A második Gálfi. Mind a kettő öntudatosan s férfiasan halt meg; de szegény Török meg volt törve.

A gyászeseeményen erős katonai fedezet volt, de a város népéből felette kevés, pedig a katonai hatóság, s a polgári hatóság egy-két tagja mindent elkövetett, hogy minél számosabb nézőt csalogassanak ki az elrettentő példára. A nép kíváncsi része csak távolról, a halmok éléről nézte a rémkülvétet, s csak egy pár bátrabb polgár ment közelebb, hogy szemtanúi legyenek a szomorú eseménynek s figyelemmel kísérhessék a hullák eltemetését, mely ugyanaz nap délután történt a kivégeztetés helyén.

Sokáig néma, szomorú volt e hely és csak néha, mintegy titkon hinté virágokkal a kegyelet e kis halmokat. De ime két tízed mulva — azt a helyet, melyet sokáig látogatni sem volt szabad, — most sok ezer ember kegyelettel állja körül, s hol egykor bitófaik rémítették az arra járókat, most ott díszes gránit-emlék emelkedik: a kegyelet és hazafias érzések megisztelő emléke.

A jó vásárhelyiek nem feledhették el a három ártatlan ember szomorú történetét, s mielőtt a jobb idők beálltak: a gyászeseemény napján minden évben kivándoroltak a helyre, hol polgártársaik elvénzettek. Aztán összetették filléreiket, a nagy közönséget is felszólították s egy díszes obeliszket emeltek, melynek ünnepélyes leleplezése f. é. június hó 27-kén történt, mely alkalommal Lázár Adam és Orbán Balázs tartottak emlékbeszédet, amaz a szobor föllítésának, emez a vértanuknak történetét adván elő.

Az emlékoszlop 21 láb magas, güla-alaku porosz gránit s talpköven egy dobormű atnyilazott fekvő oroslátn ábrázol, mely, bár sebezve, első lábai közt szorosan tartja a nemzeti lobogót. Alatta keresztbe tett két kardon a magyar ezimér áll. A szobor felirata a következők:

Bágyi Török János 47,
Martonosi Gálfi Mihály 37,
Nagyvárad Horváth Károly 25
évek korúknak

MAGYARORSZÁG AKORTANYS SZABADSÁGÁÉRT
M. -Vásárhelyt, 1854. márcz. 10-én együtt kivégezték
SZÉKELY VÉRTANUK EMLÉKÉNEK
szentelte a kegyelet nemzedék.

Szent hely ez, oh vándor! egy nemzet tetto e jelt itt
Leghűbb gyermekei végtelen sírja föld.
Éini szabadságban, vagy azért meghalni merészen:
Est hitték, szállék s haltak érte híven.
Történeves, szabad és független nemzeti állás
Intő szobrá legyen, hofi, e drága jelt itt!

1874.

A leleplezés az ünnepély tárgyaához illő méltósággal folyt le, s a szoborbizottság fáradszatlan működését azzal fejezte be, hogy a szoborra begyűlt összegből fenmaradt 500 frot örök alapítványképen a maros-vásárhelyi főiskola előjáróságánál helyezte el oly czéliből, hogy az alapítvány kamatait a főiskolai előjáróság minden iskolai év végével a tanulói munkáság buzdítására s az értelmesség fejlődésének előmozdítására fordítsa. Deák Farkas.

HIRDETÉSEK.

Jó és tartós munkáért jótállás biztosítatik!

Bámulatos olcsón!



Bámulatos olcsón!

SCHULHOF ADOLF

Budapest, országút, Károly-kaszárnya 24, újonnan berendezett nagyszerű cipőgyári raktárában,

legnagyobb választék nagyban és kicsinyben:

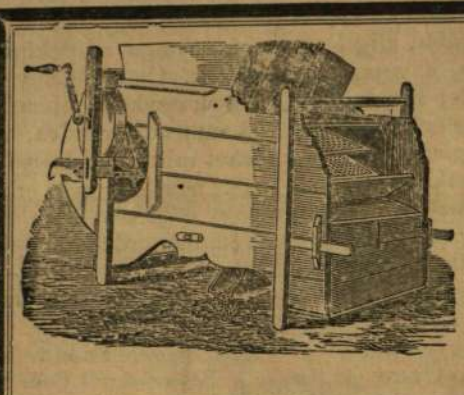
Hölgyeknek:

Uraknak:

Comodecipők, fin. eberlásting v. bő b ft 2.20.
Comodecipők legfin bőr v. eberlásting, sarkal és nagy esokorral 2 ft.
Czugas topán eberlástingből 6" magas sár-ral és lakk-orrall, legfin. faj. 3 ft 80 kr.
Finom bőr czugas topán, 6" magas szárral lakk-orrall és erős dupla talppal 4 ft.

Comod-czipők finom bőrből 1 ft 80 kr.
Leefin. zergebőr-topán lakk-orrall 4.80
Külföldi borjubőr (vixos) vasy sagrin-bőrből, erős dupla talppal, legtartósabb faj 5 ft.
Leányok, fiúk és gyermekek számára mindenneműben 1 ft 50 krtól 3 ftig.

Vidéki rendelmények utánvétel mellett gyorsan és pontosan eszközöketnek



A bécsi világiállításon kiténtett szelelő-rosták

(gabona-tisztító gépek) legegyszerűbb új szerkezettel legolcsóbb árakon kaphatók

Kollerich Pál gyárában

Budapest IV. aldunator 14. sz.

Debreczen Szálloda Budán.

Debreczen Szálloda. Ezen szálloda régi jó hírnevét, nem csak továbbra is fenntartani, hanem pontos s szolid kiszolgáltatás és olcsó árak mellett, reményem a n. é. közönség tökéletes megelégedését kiérdemelni, a miért is semmi nemű költődést nem sajnálom azt a legszigorubb tisztántartás mellett, a legnagyobb kényelemmel ellátni.
A n. é. közönség becses bizalmát magamnak kikérve maradok a legmélyebb tisztelettel kifejezése mellett
ifj. Puxbaum Sándor.
Szobaárak 80 krtól fölfelé.

Debreczen Szálloda Budán.

Umrath és Társa kizárólagosan készít



Umrath és Társa

mezőgazdasági gépgyár- és vasöntődéje Prágában. Ismét eladók eladási illetékben részesülnek. Kik UMRATH és TÁRSÁHOZ írásban levelet küldnek az őss. es gépek rajzait, valamint az azokról bizonyítványokat magában tartó gyári árjegyzék ingyen és bérmentve megküldetik

PILEPSIE

nehézkes levelet utján gyógyítatik dr. KILLASCH. Külön orvos által Drezdában. Wilhelmplatz 4. sz. (ezelött Berlinben).
Eredmények százként!
11-15 éves jó erkölcsű fiú felvétetik
Kaloosán, Perencz, vegyes kereskedésben. 1016



A Franklin-Társulat

magyar irodalmi intézet kiadásában Budapesten (IV. egyetem-utca 4. sz.) megjelent és minden könyvtárban kapható:

MAGYAR FÖLDADÓ-KATASTER.

Az 1875-ik év márczius 30-iki VII-ik alaptörvény s az ezzel kapcsolatban álló kormányrendeletek, szakműveleti utasítások elméleti s gyakorlati magyarázatával, számos rovatos táblázat, mintadolgozat s irománypéldákkal ellátva.

Földadó-katasteri országos, kerületi, megyei bizottságok, becselőbiztosok, községelöljárók s földbirtokosok használatára.

MÉSZÁROS KÁROLY.

Ára füzve 2 forint.

A RÓMAI JOG

PANDEKTÁINAK TANKÖNYVE.

Dr. BOZÓKY ALAJOS, kir. jogakadémiai ny. r. tanár s a nagyváradi bírói államvizsgálati bizottságy tagja által.
Ára füzve 4 forint 50 krajczár.

REGÉK.

Irta WOHL STEPHANIE.



Második bővített kiadás. Hat fametszettel. Képes borítékba keményen kötve, ára 2 forint. Diszkütésben ára 3 forint.

Történelmi könyvtár.

A magyar nép- és ifjuságnak ajánlva.

Czimképpel és színes borítékba füzve.

Ára egy-egy füzetnek 40 kr.

1. Füzet. Hunyadi Mátyás király története. Jósika Miklós után.
2. Washington élete. Élet- és jellemrajz, Irving, Banroft s mások nyomán. Irta Dr. Lázár Gyula.
3. Mohammed élete. Irta Áldor Imre.
4. A nagy Napoleon császár története. Irta Áldor Imre.
5. Nagy Sándor és kora. Irta Áldor Imre.
6. Nero s az első keresztényen üldözés. Irta Vértessy Arnold.
7. XII. Károly svéd király története. Irta Áldor Imre.
8. Nagy Péter, a minden oroszok czárja. Irta Áldor Imre.
9. Nagy Frigyes élete. Irta Áldor Imre.
10. Karthago, vagy egy világváros története. Irta Áldor Imre.
11. Hősök és hőítők, vagy Mohammed utódai. Irta Áldor Imre.
12. Medicsi Lőrincz, vagy köztársaság aranykora. Irta Áldor Imre.

A magyar nemzetnek soha sem volt nagyobb szüksége, mint most — arra, hogy a történet, „az élet mesterének” intéseit meghallgassa, számbavegye.

A Franklin-társulat érzékeny hiány pótlására vállalkozik tehát, midőn „Nemzeti muzeum”, „Vasárnapi könyvtár”, s más országosan elismert és fölkarolt gyűjteményes kiadványaihoz egy újat esztal ismét, a „Történelmi könyvtár”, mely a hazai és világtörténet főalakjait és mozzanatait vonzó előadással, a legkínzóbb és leghitelesebb források nyomán fogja bemutatni a közönségnek.

A csinos kiállítás s színezett czimlappal hét tömött füzet terjedő füzetek csekély ára: 40 kr lehetőséggel teszi hogy a legszerényebb hájlelka is eljusszon e vállalat, melynek érdekes és tanulságos tartalmát fennebbi címekben közöljük.

MOHL RÓBERT.

Az államtudományok encyclopaediája.

Fordította LÖW TOBIAS.

(VIII, 496 lap, 8-rét.) Második kiadás. Füzve 3 ft.

A Frankiin-Társulat magyar irodalmi intézet kiadásában Budapesten (IV. egyetem-utca 4. sz.) megjelent és minden könyvtárban kapható:

FUTRI KATA. HELM KLEMENTINA EMILIA.



Ára füzve 1 ft 20 kr. o. é.

TARKA KÉPEK Toldy Istvánról.

A rajzok Jankótol. Tartalom: Egy garçon karácsonya. A mit a nők követelnek. Az érekezés. A felolvadás. A kit házastalanak. A hollófürd és az aranyhaj. Laikus elmékedések a művészet szülőföldén. Egy félbenmaradt kép története. Ára képes borítékban füzve 2 forint.

Kis dekameron.

Válogatott beszédek a serdülő ifjuság számára. Irta Jókai Mór. Ára keménykötésben 2 ft. Galambos Márton. Gyógyszertan. Állatorvosok és mező gazdaság számára. Több száza menő magyar és latin vény- (recept) példával ellátva. Füzve 4 ft 40 kr.

Uj olcsó és teljes kiadás négy kötetben. Kiszaludi Kisfaludy Károly minden munkái. A kiszaludy-társaság megbízásából szerkeszté Toldy Ferencz. Hatodik összes kiadás. Négy kötet füzve 4 ft. Vászomban kötve 5 ft. 60 kr.

EAU FIGARO

Hygiène Française Paris, Boulevard Bonne-Nouvelle I. Teinture speciale pour les cheveux. Hasonlíthatatlan szer az őszülő haj rendbehozására. Az Eau Figaro sem a bőrt, sem a fehérmémet nem szennyel, az ősz hajnak előbbi természetes színét a haj bősége nélkül visszaadja, és a kenőcsöt és olajt tökéletesen oldja. Ára 5 franc = frt 2.50. Egyedüli raktár irteben FAY K-nál rue de la Paix 9; Budapesten: Perencz Sándor, m. k. udv. ill. tisztercsúdl, Kristóf-téren 1 sz. alatt. Levélbeli megrendelések pontosan (utánvétel mellett) teljesítenek.

A FRANKLIN-TÁRSULAT

magyar irodalmi intézet kiadásában Budapesten (egyetem-utca 4-ik sz.) megjelent és minden könyvtárban kapható: POLITIKAI DIVATOK. Regény. Irta JÓKAI MÓR. Második kiadás. Három kötet. — Ára füzve 2 ft 40 kr. A népszerű kiadás 84-89 füzetei.

Magyar Szent Erzsébet élete. Irta dr. TOLDY LÁSZLÓ. Képekkel illusztrálva. Ára füzve 80 kr.

Hölgyeknek nélkülözhetlen!

RAVISSANTE

Dr. LEJOSSE-től Párisban. Csak a hivatalosan megvizsgált mérgegmentes, tisztá és teljesen ártalmatlan RAVISSANTE bír azon erővel, am emberi bőrt minden sérüléstől megmenteni, utóbajoktól megóvni és szépséget s ifjuságot biztosítani. Ha a Ravisante naponként egyszer az ujlszaggal az arcra vagy más testre dörzsölték, már a törülköző után tapasztalható a majdnem csodálatos hatás. Az arcon támadt ráncok és himlőhelyek elsimítanak. — A Ravisante ifju arczaint idé elő, a bőrt fehériti, frissíti és simonitja; eltávolít legrovidebb idő alatt szeplőt, májfoltokat, orrvörösséget, s a bőr minden tisztálanságait. Már az első kísérlet után elvárhatóak a t. hölgyek jövőre csak Dr. LEJOSSE világhírű „Ravisante”-ját használni. Egy üvegek ára 1 ft 50 kr. és 2 ft 50 kr. Postai küldésnél 20 kr. több.

Kapható nagyban és kicsinyben Budapesten: Dr. LEJOSSE főraktárában, Király-utca 15. sz. I. emelet, VERTESSY SÁNDOR ur, m. kir. udvari illatszer kereskedésében, Kristóftér 1. szám, és HATSCHÉK MIKSA, látszerész urnál, váci-utca 8. sz. Vidéken a legtöbb gyógyszerárakban. Vidéki rendelmények a legszigorubb titoktartás biztosításán mellett utánvétel nélkül.

27 kr.	Első bécsi 27 kros bazár fiókja	27 kr.
Budapesten, kerepesti-út 15. sz. Rökus kórházzal szemközt.		
Nagy választék: barge, gaze, ecpul, JACONET, cosmanosi karlon, francia krettonokból, Torna és czéna mosható szövetből, uri és gyermekruhákra.		
Gaszlag raktár: rumburgi és sziléziai vászon, kanavász, 2 1/2 chifon, 3 damasz- és ezvillettörülközőkből, cipke- és mouzlin-figgönyök, butor, matracz, egyenruha és függöny, csinyatból (Grad).		
Minták és árjegyzék ingyen és bérmentve.		
27 kr.	Rendelmények pontosan és lelkiismeretesen eszközölnétek.	27 kr.

Kalksyrup.

Al-vilsvas méz-szörp.
Egy új gyógy-szörp.
Tüdő-tész,
tüdő-gümölcsös,
szék-mellúség,
máj-keményedés
gyógyására, mint
a mely a legnevezetesebb módon elavulij; ezen bajok legjelentősebb tüneteit is. Behatása alatt a különböző csillapodik, az elfélt izmások megszűnnek, és a beteg a legrövidebb idő alatt visszanyeri egészségét s jó kirándulást.

Egy üveg ára 1 frt osztr. ért.

Dubocac, 1873 aug. 20.
Tiszelt úr! Miután nekem az alvilsvas méz-szörp csak 8 napi használat után is már érezhető javulást és könnyebbéget szerzett, szándékom azaz a további gyógyítást folytatni.
Ezen méz készítményét, ezennel a legnagyobb örömmel közölnöm, kifejezem. Kérek, számomra újabb 3 üveg méz-szörpöt pósa utavételei küldeni, stb.

Dugac G., pénzügy-ör. szeml.
Kis-Komárom, 1874 márc. 7.
Milyen t. úr! Miután az Ön méz-szörpje már 10-15 nap használat után is mellbeteg tüdővéremnek jelentékeny könnyebbülést szerzett, és más szenvedők is kísérletet akarnak azaz tenni, kérem Önt, nekem ismét 10 üveg méz-szörpöt küldeni, stb.
Papp Károly, plébános.

Fő-raktár a készítő-, Purgleitner Józsefnél, Grácban.
Raktár: **Török József** gyógyszerárban Budapesten.
Továbbá:
Aradon: **Toncsné, Brassón: Kilian J. gyógyszer.**
Debreczenb.: **dr. Rothsehnok**
Kálozváros: **Horvath gyógyszer.**
Kassán: **Novally A. nál.**
Nyitrán: **Kovács, Pozsonyban: Soltz, gyógyszer.**
Szegeden: **Wiegand, Temesvárt: Pecher gyógyszer.**
Vasvárad: **Janesz, Váradon: dr. Hatton gyógyszer.**
Zágrábban: **Milbach**

A legvakítóbb szépséget

a testnek az ifjító- vagy Hebe-zappan kőolaját, amely az emberi vizsgálatok során történt legnagyobb vívmányokkal mérhető. — A növény- és vegyi részének az embe- bőrére, idegére és szőrzetére gyakorolt különböző befolyásának beható tanulmányozása vonta maga után ezen oly fontos felfedezést. — Csak az újabb korszak sikerült felalátani azt, mi után a legkéjlebbé keleti népek évezredekre kereszttől eredménytelenül kutattak, névszerint az idő nyomait az arcból eltüntetni, és mindazonoknak, kik azt óhajtják egész életük-é ifjú kinézést szerezni. A Hebe-zappan, a leghatályosabb szűszek fozéából és egyéb, a szerves vegyszert által nyert anyagok összetételéből álló mosdó-zer a legelővidebb idő alatti hatással bír, midőn is a testnek a legelővidebb nyabb befolyással lévő, azoknak rendkívül fény-kőolaját. Ezenföli e zappan folytonos használata által a testnek egész idegrendszer megerősített, míg pedig kívülről befelé; miniat a legelővidebb eredmény ugyzólván minájárt közvetlenül a zappan használata után eredményezett. Egy üveg darab zappannak ára 60 kr. Kiszárolásigán kapható: **KERTESZ és EISERTNÉL, D. rottya-utczában; KURZ ALAJON** papirkereskedésében Hatvánd-utczában; továbbá **SCHERERHOFER** gyógyszerésznél a Kristóf-téren és a későbbi: **Winkelhofer** Ámb. és Dr. Horváthnál, a nagy arany terem tulajdonosánál Grácban. 1003

Minden háztartásban nélkülözhetlen egy jó takaréktűzhely!

A tisztelt közönség kiváló figyelmébe ajánlom e czeleből gyáramat és rak-táramat, mely ilyeneket asztal és más alakban, valamint mindenemű kályhákat és egyéb e szakba vágó tárgyakat a legelővidebb árak és elismert legjobb szerkezetek mellett dús választékban tartalmaz.

Megrendelések pontosan teljesítettek.

Brucky József,
lakatos árú és tűzszerműtő-gyáros Budapesten, IV. ker. (bélváros) hater 4. sz.
Eladás nagyban és kicsinyben.

Eau de Lys de Lohse

a porosz kir. orvosi hatóságól megvizsgálva és nap-éges, szepők, pórsenés, himlőhelyek és redők ellen ajánlva.

Az Eau de Lys a bort vakító fehérségű, puha, sima, gyöngéd- s hajlé-onyá teszi, és a bőr minden tisztatlanságát eltávolítja.

Egy üveg ára frt 1.30 (négy üveg ára frt 2.50). Valód minőségben készletben található

Vértessai Sándor,

magy. kir. illat-szerésszel, Budapesten, Kristóf-tér 1. sz.
Levélbeli megrendelések pontosan (utánvétel mellett is) teljesítettek.

A FRANKLIN-TÁRSULAT

magyar irodalmi intézet kiadásában Budapesten (egyetem-utca 4-ik sz.) megjelent és minden könyvtárban kapható!

Dárdai Sándor.

KÉZIKÖNYV

a bírósági végrehajtók számára.

Tekintettel az elméleti vizsga és gyakorlat igényeire

Tartalom: Az 1871. évi LI. törvényozikk a bírósági végrehajtókról. — Utasítás a bírósági végrehajtók számára. — A bírói határozatok kézbesítése. — A biztosítási intézkedésekről. — A végrehajtásról. — Váltói végrehajtás. — A csódtömeg összeírása. — Hagya-éki leltározás. — Romány-példák a bírósági végrehajtók számára. — Romány-példák az 1871. évi t. cz. és arra vonatkozó miniszteri utasításokhoz. — Romány-példák a kézbesítési eljárásokhoz. — Romány-példák az eljárási eljárásokhoz. — Romány-példák a végrehajtási eljáráshoz. I. Az általános határozatokhoz. II. Ingósságra vezetett végrehajtásokról. — Árverés az ingósságokra. III. Ingatlanokra vezetett végrehajtásokról. — Árverés az ingatlanokra. Romány-példák a váltói végrehajtásokról. Árverési hirdetmény. — Árverési jegyzőkönyv. — Romány-példák a csódtömeg összeírásokról. — Romány-példák a hagyatékai leltározásokról. — Szolgálati utasítás az elsőfolyamodásu bíróságok számára. — A bírói letétek kezelése tárgyában kibocsátott igazságügyminiszteri rendelet.

(8-rét, 256 lap.) Ára füve 2 frt.

VASUTKISAJÁTTÁSI KÉZIKÖNYV.

Irta CSUKA SÁNDOR.
Tétképpel.
Ára füve 1 forint o. 6.

Szerencse-hirdetés.

A nyereményeiben

7 millió 450,000 birod. марка

Ezen előnyös, természetleg csak 74,900 sorsjegyet tartalmazó pénz-sorsjáték nyereményei a következők: t. 1. egy nyeremény esetleg 375,000 birod. марка, külön 250,000 125,000, 80,000, 60,000, 50,000 40,000, 36,000, 4-szer 30,000, 24,000, 3-szor 20,000, és 18,000, 27-szer 15,000, 12,000, és 10,000, 33-szor 6000, 44-szer 4800 és 4000, 203-szor 3600 és 2400, 411-szer 1800, 1500, és 1200, 1113-szor 600, 360, és 300, 19316-szor 240, 131, 120 és 60, 13740-szer 48, 24, 18, 12 és 6 birod. марка, mint a melyek néhány hó alatt 5 osztályban biztos eldöntés alá jönnek.

A harmadik nyeremény-huzás hivatalosan f. évi augusztus 4- és 5-ére van megállapítva, melyre a megújítottat egy egész eredeti sorsjegyért csak 10 frtba, egy fél eredeti sorsjegyért csak 5 frtba, egy negyed eredeti sorsjegyért csak 2 1/2 frtba, kerül, és ezen az állam által biztosított eredeti sorsjegyek (nem pedig betiltott igyvények) az összeg bérmentes beküldése vagy posta-előleg mellett bármely távoli vidékre általam megküldetnek.

A résztvevők mindegyike eredeti sorsjegye mellett az államczimmerrel ellátott eredeti tervezetet, valamint a huzás megtörténte után azonnal, felszólítás nélkül a hivatalos huzási lajstromot kapja ingyen megküldve.

A nyeremények kifizetése és szétküldése általam egyenesen az érdekeltekhez intézve pontosan és a legszigorubb titoktartás mellett történik.

Minden megrendelő egyszerűen posta-befizetést lapon vagy ajánlott levél útján eszközöztethetik. Az illeték forduljának tehát megrendelőszékkel egész bizalommal

idősb Heckscher Samuel
bankár és váltó-tulajdonoshoz **Hamburgban.**

NÖVELDEI ÉRTESÍTÉS

A szünidőt külföldön szándékozván tölteni, szeres csém van tudósítani az illető tisztelt szüleit, miszerint jövő 1875/6-ik tanévre már több újonnan belépendő növendéket beíratok, s a beírásokat, távollétemben mindennap folytatva teljesíteni helyettesem, **BARZÓ JÓZSEF** tanár úr ki az ide vonatkozó felvilágosításokkal s intézetem programjával, kivánatra, kész szívevel szolgál Budapesten, czukot utczában 6. szám alatti saját házámban.

Felvezetek pedig **elemi és gimnaziumi oktatás** minden erre képes és 6 évesnél idősebb gyermeket, kik lehetnek:

1. **Beíratók**, teljes nevelésre és ellátásra;
2. **Bejárók**, csupán a tanulás végett;
3. **Félszorosok**, kik a tanuló-on kívül, déiben intézetben élnek; és
4. **Estvegi tanulásra** is, vacsoráig, az intézetben maradók.

Az új tanév kezdetét hirtalpilag fogom, annak idejében közölni.

Szönyi Pál m. k.
királyi tanácsos,
magán-ánövelde-tulajdonos.

A legbiztosabb és legkellemesebb szer váltóláz ellen,

Chinin-csokoládé

különösen gyermekeknek, kik a keserű Chinint másfélszer bevenni nem képesek a

Chinin-czukor

Rozsnyay M., gyógyszerésztől Aradon (ezelől Zombán), melyeket a magyar orvosok és természet-vidékelők nagygyűlése

Fiumében pályadíjjal koszoruzott. Kapható vagy megrendelhető a birodalom minden jöhíru gyógyszerárban.

A hamisításoktól óvakodni kell! Mindenki csak a Rozsnyay M.-féle alyakozuzott készítményt kérje és fogadja el.



32-dik szám. **ELŐFIZETÉSI FÜLTÉTELEK:** a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 12 ft., félévre 6 ft. Csupán a Vasárnapi Ujság: Egész évre 8 ft., félévre 4 ft. Csupán a Politikai Ujdonságok: Egész évre 6 ft., félévre 3 ft. **XXII. évfolyam.**

HIRDETÉSEK DÍJA: Egy hatszor hasábozott petit sor, vagy annak helye egyszeri igtatásnál 15 krajczár; többszöri igtatásnál 10 krajczár. Bélyegdíj külön minden igtatás után 30 krajczár. Kiadó-hivatalunk számára hirdetéymeket elfogad Bécsben: Haasensteín és Vogler Wallfischgasse Nr. 10, Mosse R. Seilerstätte Nr. 2 és Oppellik A. Wollzeile Nr. 22.

DULÁNSZKY NÁNDOR.

magyar kath. püspöki kar legújabb tagjának, a közelebből kinevezett székesfehérvári püspöknek arczképét mutatjuk be e lapon olvasóinknak, kísérve azt eddigi életpályája rövid rajzával. Ő nemcsak hivatalra legújabb, hanem életkorra nézve is egyik legfiatalabb magyar püspök, kit elismert kiváló szellemi tulajdonai s nemes jelleme emeltek, alig 45 éves korában, a főpapi székhelyre, remélhetjük, hogy tevékenysége ez új és széles hatáskörben még magasabb mérvet öltend és sokáig élhetni magasztos hivatásának.

Dulánszky Nándor 1829. okt. 19-én született Esztergomban. Atyja gazdatiszt levén gr. Sándor uradalmaiban, kora ifjuságát Pest, Esztergom és Fehérmegyékben töltte, s így életének első legszebb emlékei kötik azon püspöki megye területéhez, melynek most lelki kormányára hivatott el, s melynek valódi atyjává lenni: hivatása.

Gymnáziumi tanulmányait a budai főgymnáziumon végezte, kitünő sikerrel s eleven esze és vasszorgalma, melylyel megnyerő kedvesség párosult egyéniségében, már ekkor megjósoltatták neki, mind tanári, mind tanulótsárai által azt a pályát, mely reá vár. De őt a társadalmi s jelesen a polgári pálya előnye és koszorui nem esábitották. Csöndes szemléldésre s az emberszeretet igénytelen és csak az öntudatlan jutalmazó munkáira való hajlama a papi pálya felé vonták, s a gymnáziumból az esztergomi érseki megye (melynek szülötte volt) papnövendékei közé vettette föl magát. A bölcészeti tanfolyamot ennél fogva Pozsonyban és Nagy-Szombatban hallgatta s kitünősége által annyira érdeemesítette magát, hogy a theologiai tanfolyamra, érseke által, a bécsi Pazmaneumba küldetett. Itt a több kitünő magyar ifju közt is a legkitünőbbek egyike, az egyházi atyák írásain s a szorosan hittudományi tanulmányokon kívül a klasszikai műveltségben és irodalomban való nagy jártasága által tüntette ki magát s elejétől fogva a tanári pályára volt kismetelve.

Mindazáltal, 1855-ben pappá szenteltetvén, rövid ideig óbudai segédlelkészi minőségben működött, onnan azonban csak

hamar a Szent Ágostonról nevezett bécsi felsőbb papnöveldebe hivatott meg, hol 1855-ben, a bécsi egyetemen a hittudori koszort nyerte.

Felavattatása után rövid ideig az esztergomi papnöveldeben mint tanulmányi felügyelő volt alkalmazva, s azután három évet Pesten töltött mint belvárosi segédlelkész, hol a gyakorlati lelkesítő pálya s a pázstorkodás minden dolgaival megismerkedni bőséges alkalmat nyilott.

1860-ban a pesti kir. központi papnöveldehez neveztetett ki tanulmányi felügyelővé és helyettes hittanár. De már 1862-ben

a pesti egyetem hittani karába rendes tanárrá léptették elő. E minőségben tíz évig működött, s hogy kartársai becsülést és bizalmat mennyire bírt, mutatja az is, hogy e rövid idő alatt háromszor viselte a hittani kar dekánságát.

1872-ben Rónay Jácint a koronaörökös mellé hivatván meg nevelőtül, helyét a vallás és közkutatási miniszter, mint osztálytanácsos és a kath. ügyek előadójaét, nem bízhatta volna érdemesebb s avot-tabbar, mint Dulánszkyra. Mint a kath. ügyek előadója, nemcsak a miniszter bizalmát bírt teljes mértékben, hanem ügy-



DULÁNSZKY NÁNDOR.

Bámulatolcsó.

A legterjedtebb, **Magyarország és Nagyvilág** című szöpirodalmi lap 1874-ik egész évfolyama, melynek előfizetési ára **10 frt most 4 frt.**
A „**Borszem Jankó**” éleztalap 1874-ik egész évfolyama **8 frt most 3 frt.**
A „**Képes Regénytár**” 8 kötete bolti ára 5 ft most 4 ft. és a ki ezen 3 művet egyszerre megrendeli **10 frt** beküldése v. utánvétele mellett kaphatja a **DEUTSCH M. féle** könyvnyomdában Budapesten, Bálvány-utca 9. sz.

Prof. Dr. Sampson

Coca

A perui coca-növény csodálatos táp- és gyógyerejét Humboldt Sándor ezerszavakkal ajánlotta: „szük-mellúség és gumó a coquerosoknál nem fordul elő és testük a legnagyobb megerősítés mellett is minden táplálék és álm nélkül napokon át éperős marad.” — Boerhave, Bonpland, Taudi és valamennyi dél-amerikai utazók által bebizonyítottott; a német tudósvilág elméletleg már régén, gyakorlatilag azonban csak a mainzi „szerecsen”-hez czimzett gyógytár Sampson tanár-féle coca-készítmények használata által van elismerve, miután ezek friss növényből készülvén s minden hathatós alkotórészt változtatlanul megtartanak Ezen készítmények a betegágyon ezerszeresen megkísérített mell- és tüdőbetegségeknél, sőt előhaladt korban is kitünő hatással bírnak (I. sz. lapdacs), gyökeresen gyógyít minden altesti- és emésztési-betegségeket (II. sz. lapdacs és bor), pótolhatlan minden ideg-betegségeket és egyetlen gyökeres gyógyyszer, különösen mindenféle gyöngöcség ellen (III. sz. lapdacs és borsesz). — Ára 1 doboznak 2 frt, 6 doboz 10 frt, 1 üveg 2 frt.

Kimerítő felvilágosítás dr. Sampson tanár-tól, mely a cocát helyszínen gondosan tanulmányozta, ingyen s bérmentve a „szerecsen”-hez czimzett gyógytár Mainzban, és raktárát által Pesten: **Török J., gyógyszer-r. főraktár Magyarországra nézve. Brünn: Schönbach Fer., gyógyszer. Prágában: Fürst József, gyógyszer. Bécsben: Haubner Ede, angyal-gyógytár, Hof 6., főraktár Ausztriára nézve. 445 (5-26)**